

Škola propagandy: lekcie z odúčania

Michaela Kacsiová, Marcel Korec, Tomáš Rafa, Michal Šumichrast

Výstava predstavuje štvoricu súčasných umelcov a umelkýň, ktorých tvorba sa zameriava na propagandu ako výsledok výkonu politickej moci kapitalistických autoritátnych režimov. Inšpirovaná projektom holandského umelca Jonas Staala *Propaganda Station* výstava je sondou do spektra politickej predstavivosti v slovenskom mediálnom priestore. Propaganda nepatrí len medzi muzeálne exponáty minulých totalitných režimov. Jej pôsobenie sa zdáaleka neskončilo pádom nacizmu a komunizmu v 20. storočí. Práve naopak, naša každodenná spoločenská realita je konštruovaná z rôznych konfliktných foriem propagandy na mikro aj makro úrovni. Ovplyvňuje naše rozhodovanie na báze vedomej aj nevedomej interakcie.

Utváranie nových podôb normatívnej reality po prvýkrát popísali Edward S. Herman a Noam Chomsky v knihe *Manufacturing Consent* z roku 1988. Autori v knihe tvrdia, že masovokomunikačné médiá sú účinnými a mocnými ideologickými nástrojmi, ktoré podporujú systém bez použitia otvoreného nátlaku, a to prostredníctvom propagandistického modelu komunikácie. Vo svojom projekte *Propaganda Station* predstavuje Jonas Staal niekoľko možností takých foriem emancipačnej (kontra) propagandy, ktoré zviditeľňujú ideologické nástroje propagandy a vedú k uvedomneniu priamych vzťahov medzi umením a mocou. Vystavujúce umeleckvo tematizujú tieto praktiky v troch rovinách: ako ovládanie infraštruktúry, ovládanie príbehov a ovládanie predstavivosti. Prostredníctvom vystavených diel sa pokúšame otvoriť tieto otázky v domácom mediálnom priestore.

Tomáš Rafa sa v projekte *postpravda.sk* zameriava na zvyšovanie mediálnej gramotnosti a rozvoj kritického myslenia s cieľom zamedziť šírenie dezinformácií na školách. Vytvára rozsiahly online archív zo záznamov reálnych situácií, ktoré sú komentované odborníkmi z rôznych oblastí, využívajúc postupy filmového dokumentu. Žiactvo a študentstvo má možnosť zaujať kritický postoj voči dezinformačnej interpretácii rôznych protestov, manifestácií a strefov vo verejnem priestore, ktoré sa týkajú aktuálnych tém ako pravicový extrémizmus, rasizmus, utečenecká kríza, práva žien, LGBTI+ alebo klimatická kríza.

Michaela Kacsiová predstavuje performatívne video s názvom *Peasants With Debts*, v ktorom sa zaoberá hegemoniou neoliberálneho kapitalizmu prenikajúcemu do najintímnejších úrovní života spotrebiteľov. Video inscenuje ženské telo umelkyne ako kostýmovanú akvabelu, ako usticu určenú na konzumáciu a zároveň aj perlorodku. Centrálnym obrazom filmu je bazén, cez ktorý autorka vstupuje do podvedomých túžob spotrebiteľov a do systémov ich ovládania. Prud asociovanych obrazov otvára otázky, čo a ako podmieňuje naše spotrebiteľské správanie.

Marcel Korec vo svojej fotografickej a filmovej práci sprevádzanej objektom s názvom *Skutočná pravda o rastlinach* využíva mystifikáciu príbehu o rastlinách ako prvých tvorcoch byrokratického systému na svete. Reaguje tým na trend vytvárania hoaxov a fake news, ktoré za použitia zdánlivu logického vydovzovania manipulujúco vydávajú domnieky a výmysly za fakty. Necháva prehovoriť expertov, ktorým sa podarilo odhaliť spiknutie rastlín proti človekovi a nenápadne infiltrovať administratívne aparáty verejnej správy.

Michal Šumichrast sa vo svojej (para)grafickej tvorbe ponára do spodných vôd subkultúr, aby nechal presakovať stereotypné pornografické prejavys sexuálnej slasti do pracovných vzťahov korporátneho biznisu. Šumichrast kombinuje tajomné textové výroky, komodity a reklamy s obrazmi sexuálnych praktík BDSM, ktoré zahŕňajú použitie dominancie a podriadenia, sadizmu či masochizmu.

Daniel Grúň,
kurátor

KOLLER

SOCIETY

*The School of Propaganda: lessons in unlearning
Artists: Michaela Kacsiová, Marcel Korec, Tomáš Rafa, Michal Šumichrast*

The exhibition presents four contemporary artists whose work focuses on propaganda as a result of the exercise of political power by capitalist authoritarian regimes. Inspired by Propaganda Station, a project by Dutch artist Jonas Staal, the exhibition is a probe into the spectrum of political imagination in the Slovak media space. Propaganda is not another museum exhibit from the past totalitarian regimes. Propaganda (as a tool, method or strategy) certainly did not disappear with the fall of fascist or communist regimes. On the contrary, our everyday social reality today is constructed from various conflicting forms of propaganda at both micro and macro levels. It influences our decision-making on the basis of both conscious and unconscious interaction.

The shaping of new forms of normative reality was first described by Edward S. Herman and Noam Chomsky in Manufacturing Consent (1988). In the book, the authors argue that mass media are effective and powerful ideological tools that support the system without the use of overt coercion, through a propagandistic model of communication. In his project Propaganda Station, Jonas Staal presents several possibilities for forms of emancipatory (counter)propaganda that make the ideological tools of propaganda visible and lead to an awareness of the direct relations between art and power. The exhibiting artists problematise these practices on three levels: as control of infrastructure, as control of narrative and as control of the imagination. Through the works on display, we attempt to open up these questions in the domestic media space.

Tomáš Rafa's project found at postpravda.sk (meaning post-truth) focuses on increasing media literacy and developing critical thinking to prevent the spread of misinformation in schools. He is creating an extensive online archive of footage of real-life situations commented on by experts in various fields using documentary filmmaking techniques. While watching, students will have the opportunity to take a critical stance against the misinformed interpretation of various protests, demonstrations and clashes in the public space on topical issues such as right-wing extremism, racism, the refugee crisis, women's rights, LGBTI+ or the climate crisis.

Michaela Kacsiová presents a performative video entitled Peasants With Debts, in which she addresses the hegemony of neoliberal capitalism that permeates the most intimate spheres of consumer life. The video stages the artist's female body, costumed as a synchronised swimmer, as both a consumer oyster and a pearl fish. The central image of the film is a swimming pool, through which the artist enters into the unconscious desires of consumers and the mechanisms of their control. The stream of related images raises questions about the means that condition our consumer behaviour.

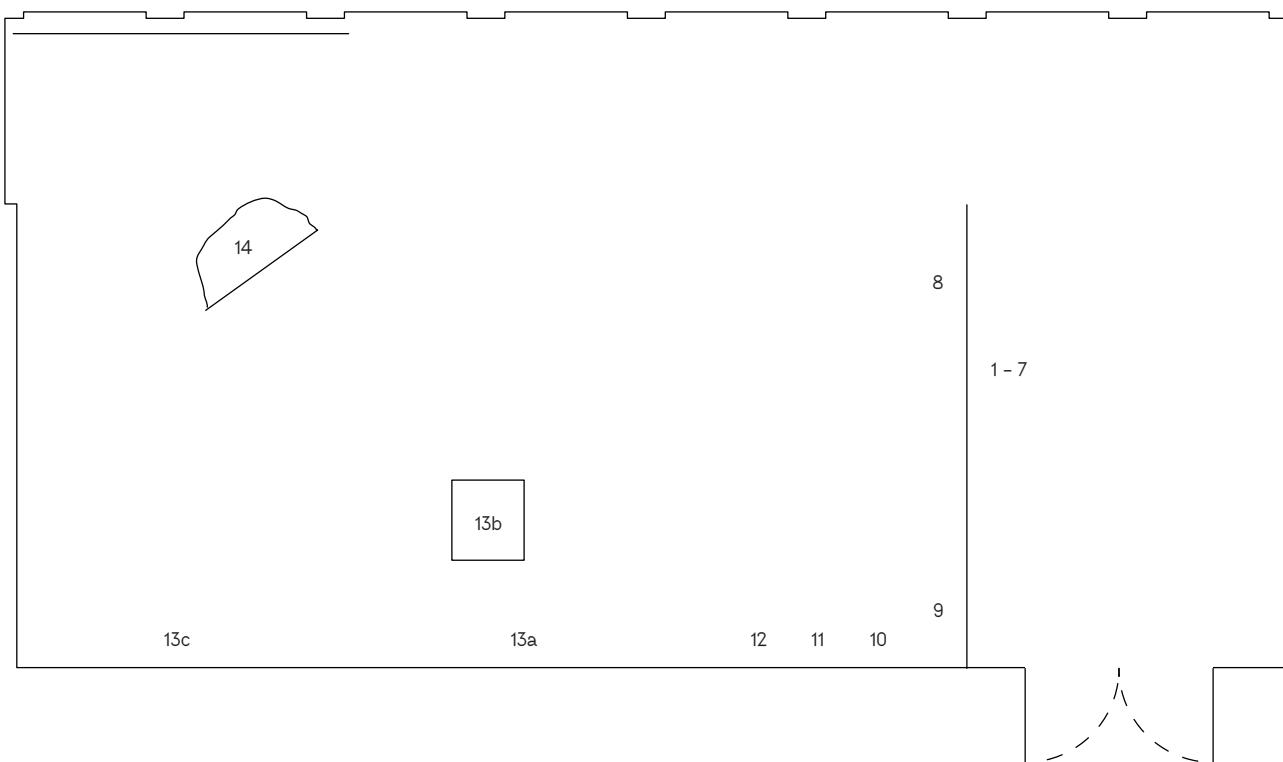
In his photographic and film work, accompanied by an object entitled Skutočná pravda o rastlinách (The Truth about Plants), Marcel Korec creates a mystified narrative of plants as the world's first creators of a bureaucratic system. In doing so, he responds to the trend of creating hoaxes and fake news that manipulatively pass off conjecture and fabrication as fact through seemingly logical reasoning. Korec gives voice to the experts who have succeeded in uncovering the conspiracy of plants against man.

In his (para)graphic work, Michal Šumichrast delves into the underbelly of subcultures to let stereotypical pornographic expressions of sexual pleasure seep into the working relationships of corporate business. Šumichrast combines cryptic textual statements, commodities and advertisements with images of BDSM practices, using acts of dominance and submission, sadism or masochism as an analogy to social development.

*Daniel Grúň,
the curator*

KOLLER

SOCIETY

- 1 Michal Šumichrast, Out of context, 2024 akvarel, farebná ceruza, tuš na papieri / watercolour, pencil, ink on paper
- 2 Michal Šumichrast, Speaking in tongues, 2024 akvarel, farebná ceruza, tuš na papieri / watercolour, pencil, ink on paper
- 3 Michal Šumichrast, Absent friend, 2024 tuš na papieri / ink on paper
- 4 Michal Šumichrast, It is... what is it?, 2024 akvarel, farebná ceruza, tuš na papieri / watercolour, pencil, ink on paper
- 5 Michal Šumichrast, Unfollowed & blocked, 2024 akvarel, farebná ceruza, tuš na papieri / watercolour, pencil, ink on paper
- 6 Michal Šumichrast, Not here, not there, 2024 farebná ceruza, tuš na papieri / pencil, ink on paper
- 7 Michal Šumichrast, I do not get it, 2024 tuš na papieri / ink on paper
- 8 Tomáš Rafa, PostPRAVDA.sk, 2024 Digitalizované filmy a príspevky, webová doména. Projekt podpory zvyšovanie mediálnej gramotnosti a rozvoja kritického myslenia na školách, séria dokumentárnych filmov sprevádzaná komentárimi na stanovené témy (pravicový extrémizmus, rasizmus, utečenecká kríza, práva žien, LGBTI+, klimatická kríza). V dobe "post-pravdy" nehrájú hlavnú rolu overené fakty, ale emócie, vyvolané informáciou, ktorej obsah môže byť aj nepravdivý. Tvorcovia takýchto prejavov a správ sa zameriavajú na akékoľvek témy, ktoré majú potenciál nahnevať ľudí a rozošŕňať spoločnosť. Dezinformátori ovplyvňujú verejnú mienku o citlivých celospoločenských témach s cieľom obmedziť našu schopnosť kriticky myslieť, reagovať a konáť. Obsah
- a forma projektu podporuje zvyšovanie mediálnej gramotnosti, rozvoj kritického myslenia, zamedzenie šírenia dezinformácií v škole ako i zvyšovanie odolnosti členov školskej komunity voči pôsobeniu dezinformácií.
- 9 Michal Šumichrast, Hit / Miss situation, 2024 kresba tušom na papieri (airbrush) / ink on paper, airbrush
- 10 Michal Šumichrast, Logical outcomes, 2024 kresba tušom na papieri (airbrush) / ink on paper, airbrush
- 11 Michal Šumichrast, Seductive attack, 2024 kresba tušom na papieri (airbrush) / ink on paper, airbrush
- 12 Michal Šumichrast, Business as usual, 2024 kresba ceruzou na papieri / pencil drawing
- 13 Marcel Korec, Skutočná pravda o rastlinách / The Truth about Plants, inštalácia / installation, 2021
a) Les premiers bureaucrates: La vraie vérité sur les plantes, video, 2021
b) Fontaine de vie, objekt, 2021
c) Skutočná pravda o rastlinách / The Truth about Plants, séria digitálnych fotografií / a series of photographs, 2021
- 14 Michaela Kacsiová, Peasants with Debts, 2023 performatívne video / video performance, 6:33 min